

Sygn. akt III CSK 361/17

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z wniosku „P...” S.A.

w K.

przy uczestnictwie E.S., M.S. i Skarbu Państwa

- Starosty [...]

o stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 9 maja 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 17 maja 2017 r., sygn. akt II Ca [...]/17,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wnioskodawca wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego i potrzebę wykładni art. 292 k.c. w zw. z art. 285 § 1 k.c. w zw. z art. 305¹ i 305⁴ k.c. w celu udzielenia odpowiedzi na pytanie, „czy służebność gruntowa odpowiadająca służebności przesyłu/służebność przesyłu nabyta w drodze zasiedzenia z istoty tego prawa obejmuje prawo do swobodnego dostępu do urządzeń energetycznych w celu eksploatacji, napraw, usuwania awarii i remontów linii zgodnie z jej przeznaczeniem oraz obowiązek znoszenia przez właścicieli nieruchomości ograniczeń i zakazów wynikających z istnienia pasa technologicznego linii elektroenergetycznej, w tym zakaz wznoszenia w pasie technologicznym budynków mieszkalnych, budowli, zakaz utrzymywania w pasie technologicznym drzew, krzewów i roślinności przekraczającej dopuszczalną wysokość, a także korzystania z nieruchomości w sposób zgodny z aktualnie obowiązującymi przepisami dotyczącymi linii elektroenergetycznych, ochrony zdrowia i życia ludzkiego oraz ochrony środowiska” oraz ze względu na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.).

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga przedstawienia problemu

o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni, mającego znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 436, z 23 marca 2012 r., II PK 284/11, nieopubl.). Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i podanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne”.

Odwołanie się do przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, chociaż budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym one polegają), nie doczekał się wykładni bądź, że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć. Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w pewnej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające jego zmianę.

Zagadnienie sformułowane przez skarżącego nie ma cech określonych wyżej. Niniejsza sprawa nie jest sprawą o ustanowienie służebności przesylu, w której zadaniem sądów byłoby ustalenie zakresu uprawnień przedsiębiorcy przesylowego do korzystania z cudzej nieruchomości optymalnie na przyszłość, z uwzględnieniem współczesnych wydaniu orzeczenia zasad budowy i eksploatacji takich urządzeń. Instytucja zasiedzenia służebności ma na celu uporządkowanie długotrwałych stosunków prawnorzeczowych i zmobilizowanie biernego właściciela do zajęcia się przedmiotem swojej własności (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z 13 października 2011 r., V CSK 502/10, nieopubl.). Właścicielowi nieruchomości, na której urządzenia przesylowe zostały umieszczone bez tytułu prawnego można po odpowiednio długim czasie korzystania w określony sposób z jego nieruchomości postawić zarzut, że pozostawał bierny wobec tych aktów,

co doprowadziło do powstania obciążenia. Nie można jednak nabyć przez zasiedzenie ograniczonego prawa rzeczowego o treści innej niż działania rzeczywiście wykonywane na nieruchomości, która wskutek upływu czasu i biernej postawy jej właściciela zostaje w określony sposób obciążona. Wykładnia przepisów o zasiedzeniu musi uwzględniać aspekt konstytucyjnie gwarantowanej ochrony własności. Zasadą konstytucyjnie określoną, od której ustawodawca odstępuje wyjątkowo, jest nienaruszalność prawa własności. Instytucja zasiedzenia, mająca daleko idące skutki w odniesieniu do prawa własności jest przykładem takiego wyjątkowego odstępstwa, wszelkie zatem wątpliwości nasuwające się przy jej interpretowaniu powinny być tłumaczone na rzecz ochrony własności (por. uchwałę składu siedmiu sędziów z 9 sierpnia 2011 r., III CZP 10/11, OSNC 2011, nr 12, poz. 129, wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 25 maja 1999 r., SK 9/98, OTK ZU 1999, nr 4, poz. 57).

W uchwale z 11 grudnia 2015 r., III CZP 88/15 (OSNC 2016, nr 12, poz. 144) Sąd Najwyższy wyjaśnił też, że sposób określenia w przepisach publicznoprawnych zasad korzystania z gruntów zajętych pod określone urządzenia przesyłowe nie pozostaje w bezpośrednim związku z regulowaniem tytułu prawnego przedsiębiorcy korzystającego z cudzych nieruchomości na cele przesyłowe. Uregulowania publicznoprawne podlegają zresztą zmianom i są adresowane nie tylko do właściciela urządzeń przesyłowych i właścicieli nieruchomości, na których te urządzenia są zlokalizowane, ale i organów administracji podejmujących decyzje co do możliwego sposobu zagospodarowania nieruchomości oraz do osób trzecich.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczególności czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego

przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, nie publ.).

Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z motywami zaskarżonego postanowienia nie pozwala stwierdzić, żeby spełniona została przesłanka, na którą powołuje się wnioskodawca. Z zaskarżonego postanowienia nie wynika przede wszystkim to, żeby Sąd Okręgowy wyłączył eksploatację urządzeń posadowionych na gruncie uczestnika w celu przesyłu energii z zakresu treści służebności nabytej przez wnioskodawcę w drodze zasiedzenia. Wynika z niego natomiast, że Sąd Okręgowy wyłączył z zakresu treści tej służebności uprawnienie do dokonywania na nieruchomości uczestnika takich czynności, których wnioskodawca nie podejmował w stosunku do urządzeń posadowionych na gruncie uczestnika w czasie biegu terminu zasiedzenia.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

jw

ał